Ч. 111 (12.477). Львів, четвер 22. травня 1930. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чверть-річно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Чергова повінь на Підкарпатті.

Львів, 21. травня 1930.

Рікрічно спадає на наше Підкарпаття стихійне нещастя у виді повеней, що пустошать дорібок людської праці, нищать поля з засівами й луки, що заливають нераз цілі села, зривають мости й дороги, а нерідко забирають навіть поважні жертви в людях. І рікрічно з тієї нагоди пишемо ми на томуж місці сумні стрічки про необуздану стихію, про її жертви, про людську трагедію й горе, що їх спричинюють повені. По війні вже кілька разів елементарні нещастя прибрали такі величанські розміри, що спричинювали загрозу екзистенції для населення цілих великих полос на нашому Підкарпатті. Тоді цілий край спішив з допомогою нещасним, щоби рятувати їх від голодової смерти.

Але попри реєстрування тих трагічних подій, попри малювання страшних наслідків повені шукали ми на томуж місці і за причинами нещасть. Не раз і не два звертали ми увагу на страшні занедбання державних чинників у ділянці реґуляції гірських рік і потоків на нашому Підкарпатті, на страшну рабівничу лісову господарку в наших горах, що стала також одною з причин тих великих катастроф, які спадають тепер правильно що-року на наше населення. Не раз і не два звертали на ці справи увагу наші посли й сенатори на парляментарному терені, але все те було голосом „вопіючого в пустині“. Ніхто з відповідальних державних чинників не звертав на це уваги. А на парляментарній арені голоси наших заступників у цій справі відповідні чинники просто таки іґнорували. Тому нічо дивного, що небезпека елементарних катастроф на нашому Підкарпатті замісць маліти з року на рік зростає. Гірські річки й потоки гуляють собі по наших полях і луках, змінюють що-року свої річища і нікому навіть в голову не приходить обуздати цю стихію, положити їй стрим та звести реґуляційними засобами небезпеку повеней до мінімума, як це діється в усіх цивілізованих краях. Чому? Тому, бо ці стихійні нещастя не зачіпають територій корінної Польщі, не нищать добробуту чисто польського населення, а дошкулюють українському населенню Підкарпаття.

У 1929 р. виступив уряд з проєктом реґуляції гірських рік і потоків у Західній (польській) Галичині. На основі цього проєкту реґуляція має відбуватись протягом 20-ти літ і кожного року має коштувати 5 міліонів пятьсот тисяч золотих. У тій цїли до бюджетового преліміпара на 1929 рік вставлено було позицію 151 міліонів золотих. Цього року в соймі появився окремий законопроєкт про реґуляцію та сплавлення Висли. Проведення цього проєкту в життя вимагає 90 міліонів золотих. А що зроблено в томуж часі для реґуляції гірських потоків і рік, або для реґуляції Дністра в горішньому його бігу разом з його доплинами? Точнісінько нічого! І тому ми рідко коли чуємо про повеневі катастрофи в Західній Галичині, а правильно що-року стаємо безсильні в обличчю величанських своїми розмірами повеней на нашому Підкарпатті.

Наслідком уливних дощів і наслідком перетереблення карпатських лісів спала на наше населення катастрофальна повінь і цього року. Але теперішня катастрофа щойно в початках і ніхто не в силі передбачити кінцевих її розмірів, бо дощі падуть далі і не відомо, коли скінчаться. Цьогорічна катастрофа повені особливо болюча й дошкулюча для нашого населення, бож воно й без того переживає важку господарську скруту, що є випливом загального невідрадного економічного положення в цілій Польщі. І якщо розміри повені булиб такі, що вимагалиб широкої громадянської допомоги для її жертв, то ця допомога булаб також дуже утруднена завдяки загальній господраській кризі.

Та в усьому цьому нещастю найтрагічніша ця обставина, що всяка одноразова допомога (в якій формі вона не булаб) для жертв повені самого нещастя не ліквідує. Вона тільки переходово прасилює біль у ранах нещасного населення, бо при черговій повені, яка може спасти на підкарпатські полоси кожного слідуючого місяця, ці рани на ново ятрять і стають ще більше болючими. Отже річ у тім, щоби призадуматись над усуненням причин лиха. Їх само населення усунути не може. Так само не можуть їх усунути ніякі громадські допомогові комітети чи орґанізації.

Причини лиха моглоб усунути добре поставлене й вивінуване громадське самоврядування, що проводило це декуди успішно за Австрії, але в нас самоврядування фактично не істнує, воно етатизоване і тому причини лиха може тепер усунути тільки держава. Але державні чинники, що побирають з усього нашого населення великі податки й на реґуляційні цїли, кермуються — як це вже в горі було сказане, — при заспокоюванні реґуляційних потреб нашої землі національно-політичними міркуваннями та інвестують усі гроші в реґуляцію рік на польських етнографічних територіях. Самозрозуміле, що з такими напрямними урядової політики треба завзято боротися та вичерпати в боротьбі всі засоби на те, щоби наш податковий гріш ішов на потреби нашого населення й нашої землі. Цією справою мусять занятися наші, покликані до цього, чинники, вони мусять її вперто мати на оці та доложити всіх старань, щоби урядові чинники виконали свій обовязок супроти краю й населення.

Луцькі вибори у світлі цифр.

Маючи вже перед собою більше-менше докладні цифри про недільне голосування у виборчій окрузі Луцьк-Рівне-Костопіль, можна перевірити ті враження і спостереження, які ми на основі першої загальникової звістки про вислід виборів висловили у вчорашній передовій статті. З правдивим вдоволенням ствердждуємо, що вони були наскрізь правильні, тому, що цілком відповідають подрібному розміщенню голосів поміж ріжними суперницькими листами, як також випливають із порівнання цифрових даних нинішніх і попередніх виборів.

Отже першим нашим ствердженням було: величезна побіда українського національного табору і неподьського табору. Цю тезу доказують такі цифри: В 1922 році на 118.235 голосуючих (при 1609 уневажнених) польські листи зібрали 25.470 голосів; у 1928 році — на 170.656 голосуючих (при 15.731 уневажнених!) єдина польська листа ББ. зібрала 50.821 голосів; в неділю, єдина польська листа „Визволеня“ зібрала лише 10.299 голосів проти 77.838 непольських! Зазначаємо ще раз, що такий упадок голосів польської листи можна пояснити собі виключно тим, що від листи тої відпали голоси неполяків! Бо коли навіть припустити, що серед польського елементу також посіяла дезорієнтацію аґітація волинського ББ. за виборчою абстиненцією, то з другого боку саме цей польський елемент складається на Волині з інтеліґенції (бюрократії) та осадників, себто верств високо-патріотичних, громадськи свідомих, які до тої аґітації з цілого населення Волині віднеслися мабуть найбільш неохоче і неслухняно. Доказом — виразно критично-неґативне становище „Пшеґльонду Волиньского“, явно осуджуючого незрозумілу тактику ББ.

Ця поразка польськости в останніх виборах тісно вяжеться з поразкою політики луцьких воєвідських властей, точніше кажучи — б. волинського воєводи й нинішнього міністра внутрішніх справ п. Юзефського. Знаємо, що стрижнем тої політики було форсування т. зв. реґіоналізму, якого — з черги — головною підпорою була (і є) т. зв. група „Української Ниви“. З другого боку ця політика якнайдбаливіше підтримувала „сокальський кордон“, що на практиці зводилося до створення можливо найважчих умов праці галицьких не лише політичних, але й культурно-господарських організацій, які могли би „заразити“ „здорову“ Волинь „хоробливим шовінізмом“ (це офіціяльна термінольоґія). Щож говорять цифри? Саме в луцькому повіті разом з містом Луцьком (осідком воєвідства, „Української Ниви“, „Рідної Хати“, Луцького Братства і т. д.) „18“-ка дістала 11.952 голосів, радикали 6.543 гол., „Визволене“ 2.914, а Сель-роб єдність 13.147. Ця остання цифра дуже характеристична: на 15.995 голосів з усіх трьох повітів (луцького,рівенського й костопільського), листа, на яку голосували комуністи й найменше вартісні чи найбільше збаламучені елементи, здобула мандат саме в луцькому повіті! Панове Певні і Пилипчуки повинні окрему нагороду дістати від опікунів „36-ки“ за чудове підготування їй ґрунту!

Загалом національні листи: „18-ка“ і „22-ка“ (радикали) здобули 32.235 і 28.313 — разом 60.548 голосів. На успіху радикалів надзвичайно заважив рівенський повіт, який дав їм 16.026 голосів і цим засвідчив ще раз стару правду, що може вдіяти у повіті одна метка людина систематичною працею (маємо на увазі п. А. Нивинського).

Коли глядіти на виборчі цифри з 1928 р., то здавалось би, що радикали осягнули нині більший успіх здобуваючи 2 мандати на попередній один, ніж „18-ка“, що здобула тепер 2 мандати замісць одного. Бо тоді „18-ка“ зібрала 39.758 голосів (себто тепер менше на 7.523), а „22-ка“ тоді 28.096 (себто тепер більше на 217 голосів). До того, в імя правди, треба не забувати дещо жидівських голосів (головно місто Рівне!), які впали на 18-ку. Однак треба теж мати на увазі такі моменти виборчої кампанії: 1) голоси жидів, які здобула тепер 18-ка, не стоять у жадному відношенні до тих українських голосів, які та листа втратила наслідком її мішаного характеру й поглиблення настроїв мас на некористь ідеї бльоку; 2) радикальна листа була листою партійною, себто кандидати виступали в імени партії і партія аґітувала за кандидатами, що мусило надати більш гармонізований і більш суцільний характер виборчій кампанії та надзвичайно її упрощувало, коли тимчасом УНДО, ведучи кампанію за 18-кою, тих плюсів не мало; і 3) коли УНДО дотримало льояльно умову з радикальною партією про незачеплювання себе взаємно у виборчій кампанії, радикали цієї умови не дотримали й у виборчій аґітації не перебирали в засобах. Коли напр. деякі органи преси, що стоять близько УНДОбєднання, посунулися у своїй льояльности так далеко, що поручали на рівні листу „18“ або „22“, тоді „Громадський Голос“ постійно і систематично нападав на УНДО старими відомими методами. Тому підтримуємо те, що сказали вчора: що кожний український голос, отриманий позавчора листою „18-ки“, це голос найбільш свідомого громадянина, щирого прихильника УНДОбєднання, який цілком зрілий до організаційного партійного життя. І в цьому міститься побіда УНДОбєднання, яке вперше на ділі ввійшло тепер на Волинь!

З інших цікавих моментів, що визирають крізь статистичні цифри, це: погром російської листи ч. 20, за якою розпиналися теж наші галицькі москвофіли. В 1928 р. „20“ дістала ще 2.602 голосів, нині 947! Ось покажчик „сили“ російського елементу на Волині й „російського характеру“ тієї суто української землі! Повний, просто милосердя викликуючий, погром потерпів „Сель-роб правиця“, який замісць 43.117 голосів з 1928 р., дістав тепер — 348 голосів! Ось доля виляючих хвостом „національних комуністів“, що гадали єднати вогонь з водою і сидіти на двох протилежних стільцях!

Луцькі вибори поставили могутній крок вперед на шляху повної національно-політичної уніфікації Волині й Галичини. Тому луцькі вибори вважаємо величезним загальнонаціональним успіхом.

Довкола православно-церковних справ.

I.

Скільки разів порушуємо цю справу — завжди маємо враження, що блукаємо в сліпому заулку, з якого нема виходу. Майно Православної Церкви, вище церковне правління, волинська архипастерська катедра, українізація Служби Божої, положення білого духовенства, взаємини духовних і віруючих, богословське навчання — малощо не десять років ці важливі питання хвилюють православне населення, бо від них залежить „бути чи не бути" Церкви, а проте — й досі на них нема відповіди. То ми є свідками надзвичайної актуалізації церковної справи, то, противно, спостерігаємо повний у ній застій.

І православна єрархія, і православне громадянство однаково, треба признати, *не витримали іспиту* в опануванні цієї проблеми. Єрархія цілий час була заабсорбована питанням про полагоджения провізоричного „статус кво" Церкви. Без статуту, без правної опіки над майном Православної Церкви, без досвіду щодо самодіяльного кермування її долею, без гармонійного звязку з віруючими — вона все шукала рівноважника поміж ріжними силами, що мали вплив на церковні справи. З одного боку ставила свої вимоги влада; з другого боку — револьверовий стріл арх. Смарагда свідчив досить виразно про боротьбу, яку провадили в церкві ті темні духи, що переховалися підчас революції по монастирських келіях, дістаючи оперття в тих-же темних духах, які стратили все, крім віри в свою великодержавну *московську місію.*

В цьому хитанні поміж новою і чужою владою та старим, але рідним багажем розторощених московських ідей, під цим тисненням двох взаємно виключаючих себе державницьких концепцій, — *православна єрархія не помітила третього чинника*, який виступав на церковну арену. Це було православне населення, а це *православне населення* не було ані польське, ані московське — *тільки українське.*

І колиб церковна єрархія на чолі з митр. Діонісієм зрозуміла вагу цього чинника й у своїй боротьбі за церковну самодіяльність на нього оперлася — чимало з хвилюючих і дразливих питань Православної Церкви на сьогоднішній день — булаб розвязала. Це оперття саме й було би єднанням пастирів і віруючих, виявленням найтіснішого звязку поміж тими двома елементами, поза якими Церква істнувати не може.

Однак православно-церковна єрархія чинник цей злегковажила, а коли вже про нього згадала, то це було, коли й не зовсім запізно, то в кожному разі дуже пізно, бо в міжчасі зайшло стільки конфліктів на терені Церкви, що *довіря віруючих до єрархії ґрунтовно захиталося.*

Тож не дивно, що коли найголовніший чинник Церкви був єрархією знехтований, — він *сам про себе нагадав*, пробуючи розвязати палючі питання самочинно. В такий спосіб повстав церковний зїзд у Луцьку, який — поминаючи всі його неґативні сторінки — залишиться проте назавжди в історії Православної Церкви явищем виїмкового значіння.

Оминаю безсумнівну демаґоґію, що звила гніздо і на цьому зїзді. Розуміється, нпр. прикро згадувати діяльну участь в ньому тих одиниць, які швидко потім признали релігію за „опіюм для народу". Поза такими й т. п. моментами, на церковному зїзді був безсумнівний *ентузіязм* мас, цей дуже рідкий релігійний підйом, що міг робити чудо. Цього ентузіязму, як це не дивно, не зуміли використати ні єрархія, ні громадянство. Перша уважала його за явище дуже небезпечне для Церкви, бо він захитував її станом посідання; друге зрозуміло, що він може бути вічним і що навіть безчинність Церковного Комітету і повна його нездатність до розвязання церковних проблем, нарушених на Луцькому Зїзді, не зможе його згасити — і то на довший час. Очевидно, ентузіязм у досить короткому часі уступив місце зневірі, тим більше, що рівнож у скорому покінчив дні свого істнуваня і Церковний Комітет. Церковна справа ґрунтовно опинилася у сліпій вулиці.

Останні два роки — то роки великих невдач українських церковних чинників і перемоги православної єрархії. Не завжди можна відшукати в історії громадського руху такий приклад неробства, байдужости й капітуляції, які були задемонстровані саме тими колами, від яких ішли найголосніші претенсії на кермуючу ролю в церковних справах. Тільки в цих обставинах могла зродитися і здійснитися анатема на д-ра Річинського. І тільки в цих обставинах могла заманіфестуватися розброююча байдужість цього акту з боку ширших кол українського православного громадянства.

І коли не програно остаточно справи українізації Служби Божої, коли не зліквідовано українських парохій, коли взагалі не покінчено з українським питанням у Церкві — це може є заслугою *самих віруючих*, які твердо боронили своїх прав, а навіть самі, на місцях здобували ще нові парохії з українською Службою Божою.

В такому стані української дезорієнтації назріла *справа Собору*, яка знов на ширшому терені зактивізувала церковне питання. Не маючи кермуючого центру, частина українського громадянства поставилася до нього неґативно; частина — позитивно. В кожному разі, вибори вже переведені у трьох інстанціях. І ці вибори виявили, що православне населення Волині — мимо помилок і легковажности „авторитетів від церковних справ" — свідомо собі уявляє потреби Церкви, вибираючи всюди *українських* делеґатів, не дивлючись навіть на те, що виборча орґанізація забезпечувала перевагу московському елементові. *Цим голосуванням православне населення дало тверду відповідь на всі болючі питання Церкви.* Цим голосуванням віруючі фактично розвязали проблему волинської єрархії.

Розумну політику для забезпечення своїх інтересів переводила митрополія, доволі безталанно проводили політикуюче сектанство на терені церковному ми, — та, проте, життя вирівнює й „мудрість" митрополії й нашу „безталанність". *Воно робить український елемент рішаючим в Православній Церкві.*

Це стердив народній плебісцит аж у трьох голосуваннях. І коли Луцький церковний зїзд ще міг і не уважати себе за народній голос, то офіційні вибори, переведені митрополією до Собору по її виборчій ординації, є безсумнівним голосом віруючих мас.

І тільки після цього плебісциту ми ніби знов знайшли Аріяднину нитку, що дає нам право *персональній* політиці митрополії протиставити *колективну* волю українського православного громадянства. І чи буде скликаний Собор чи ні — період прострації, безчинности, ставлення перед доверішеними фактами минув для нашого громадянства, тим більше, що і поза Собором матимемо авторитетний орґан, яким, без сумніву, завжди буде зїзд обраних делеґатів. Колиж справа дійшла би до скликання Собору — то українська фракція цього Собору буде *єдиним умандатованим представництвом українського православного населення під Польщею* — себто більшости православних віруючих.

Олександер Ковалевський.

В. С. ЛЕВИЦЬКИЙ.

Магатма Ґанді.

6. Праця Ґанді над економічним відродженням Індії. — Творення нової індійської культури.

Боротьба Магатми Ґанді не обмежувалася тільки до бойкоту і паралізування англійської влади. Він почав орґанізувати нову Індію, здібну до морального і матеріяльного незалежного життя. Першою точкою було забезпечити їй незалежність економічну. Завданням Ґанді стає визволити Індію в першу чергу від „прокляття напитку", засновувати товариства тверезости, пропаґувати бойкот европейських вин, намовляти продавців алькоголю замикати свої льокалі. Хвиля тверезости пішла по краю. Ґанді мусів здержувати товпи, щоби не демолювали шинків.

Але найважнішим питанням було для Ґандія, як вижививти і в що вбрати індійське населення, відкинувши в засаді европейські продукти. Він придумав на те дуже просту рецепту, яка тільки у зіставленні з його релігійним світоглядом і відношенням до европейської цивілізації не видається смішною; це поворот до давнього домашнього промислу, себто коловоротка до прядення і домашнього ткання.

Ґанді дає точні обчислення: 80 проц. населення Індії це рільники, які через чотири місяці не мають ніякого заняття. Десята часть населення терпить безустанний голод. Нижча кляса є недоживлювана. Анґлія не робить нічого, щоби цей стан поправити, а навпаки, своїми продуктами і машинізацією промислу забирає індійцям варстати праці, нищить льокальний промисл. Індія експортує міліони балів своєї бавовни нате, щоби спроваджувати її потім у формі мануфактури, а сама потребує праці. Отже треба вернутися до домашнього промислу прядення і ткання, яке дасть працю жінкам і дітям і всім індійцям у години безділля. У звязку з тим Ґанді доручає: 1. бойкотувати заграничні тканини, 2. відновити штуку прядення і ткацтва, 3. не носити інших тканин тільки домашнього виробу.

Ґанді взявся до цієї пропаґанди з невсипущим запалом. Прядення поставив за обовязок всієї Індії, його повинні вчити в школі, кожний, чи чоловік чи жінка, повинен присвятити йому одну годину добродійности денно. У своїх статтях він подає найточніші фахові приписи і поради, практичні вказівки прялям, ткачам і продавцям тканин, виказує цифрами зарібок, який кожний з них може здобути на прожиток. Його пропаґанда мала великий успіх. У Бомбаю жінки визначних родів сідали за коловороток, індійці і музулмани почали складати присяги не носити заграничних тканин тільки національні. У серпні 1921 р. можна було бачити, як на площах великих міст серед ентузіязму великих товп народу добровільно палено скирти заграничних матерій. Ґанді апробував це. Він заявив, що міліони індійців знищено цією мануфактурою, тому це занадто злочинні богацтва, щоби їх жалувати, або щоби роздавати їх саме тим, яких вони зробили бідними. Бо і бідні мають свою честь.

Окрім економічного відродження Ґанді звернув свою увагу і на піднесення чисто національної індійської культури. Індійці мали вже кілька університетів і середніх шкіл, але вони були під наглядом анґлійської влади і утримувалися їх субвенціями. Під впливом Ґандія індійці почали засновувати приватні середні школи, а в листопаді 1920 р. відкрили святочно національний індійський університет в Агмедабад. Ці школи й університети стали огнищем чистої індійської культури. Ґанді поставив їм за мету „виробити нову індійську культуру на старих культурних основах, збогачених досвідом віків". В обсягу шкільництва поробив Ґанді великі реформи в напрямку виховання сильного духа і серця. Окрім того завів він у школах примусову фізичну працю (головно над ріллею), у якій приміром для учнів мусять бути учителі. У його виховавчих інституціях панує черничий режім. Діти віддані туди на виховання відділені на весь час науки від родичів. Цикль науки тревав коло 10 літ. Три місяці на рік присвячені на подорожі пішки по краю. Тут виховуються проповідники ідей Ґандія.

Національний конґрес всієї Індії в грудні 1920 р. ообрив діяльність Ґандія та його принцип „безнасильства" і як першу точку свого статуту ухвалив: 1. „Обовязком Національного Конґресу є прямувати до самоуправи (Гом Рула) народу Індії усіми мирними і правними засобами". Конґрес затвердив „неспівпрацю" з владою і поширив бойкот, видаючи відозви до родичів, учнів і суддів. Ті, які не повинувались би, мали бути виключені з громадського життя. Це було затвердженням держави в державі. На очах британійської влади почала творитися правдива індійська держава. Почали формуватися окремі орґанізації добровольців, прихильників Ґандія. Конґрес ухвалив змагати до самоуправи в сполуці з Анґлією, якщо вона собі цього бажає, а якщо ні, то без неї.

Влада, яка на якийсь час була принишкла, знову ужила репресій, заборонила орґанізації добровольців почала розганяти мітінґи і маніфестації. Знову арештовано тисячі індійців. Рівночасно до руху Ґандія прилучилася найнижча кляса паріїв, яких конґрес під проводом Ґандія відбувся в квітні 1921 р. і жінки, яких він у своїх статтях і промовах старався піднести до гідности політичного життя.

Від того часу аж по сьогоднішній день національний рух Індії опирається на тих самих принципах Ґандія. У 1921 р. двічі проголошував Ґанді дальший крок своєї безнасильної револьти, „цивільний непослух" і двічі відкликав його, коли його прихильники у завеликім запалі ужили насильства проти влади. В березні 1922 р. його арештовано і обвинувачено в тому, що викликував ворожість і ненависть до леґальної влади. Ґанді не мав перед судом ніякого оборонця. Він заявив заздалегідь, що є винним у всіх цих злочинах. Його засуджено на 6 літ вязниці. Одначе кілька місяців пізніше Ґанді занедужав у тюрмі на запалення олегочної і анґлійський уряд, боючися, щоби він не помер у тюрмі, звільнив його від дальшої кари. В останніх часах маємо змогу приглядатися індійському національному рухові у його повнім розмаху, а також були ми далекими свідками поновного арештування Ґандія.

Може вже в недовгому часі дальші події принесуть нам розвязку цього життєвого питання найбільшого на світі поневоленого народу.

Відгуки дня.

На Дністрі.

В сірий, непривітний ранок перекрадається маленький човник через Дністер. Нечутно занурюється в воду весло, швидко посувається човник по соннім зеркалі ріки. У човнику цім двоє людей. Один чорнявий, мізерний. Сидить на переді човна, великими розумними очима дивиться на протилежний беріг. Скинув шапку і високе біле чоло наставив на прохолоду ранішнього вітру.

— Гей вітре! Остуди горячі виски, розвій чорні думи, розпороши камінь болю сердечного!...

Другий чоловік у човні — гребець. Рижа борода, маленькі сірі очі і глибоко засунена шапка.

Пливуть до румунського берега. Пливуть уважно, щоб не збудити боязких румунів, не визвати стрілянини.

Вправними рухами посуває гребець човно. Ранішній вітер грається з його бородою, термосить полами свитя, загинає баранкову кучму.

— Гей вітре! Заспокійся, приляж. Ще хвилю, ще дві... Не розганяй дністрових мряк, нехай вони густим серпанком закриють човно перед світом.

Вітер послухав і ущух. Мряки ще більш надавили ріку, окутали човенце.

Ось середина Дністра... Довкола тільки води і мряки...

І враз блиснули сірі очі гребця, затиснулись зуби на устах. Весло не пірнуло в тиху хвилю, а піднеслося вгору і впало на голову чоловіка, що сидів на переді човна. Короткий сухий лопіт... Людина з великими очима і розумним чолом без зойку впала на дно човна.

Гребець зібрався в собі як кіт до скоку і ждав. Ворухнеться жертва його чи ні!?

Ворухнулася —

Щераз веслом!...

Тихо...

А потім, щоб сумнівів не було, то ще ножем у груди і „кончено".

Загребущі руки полізли в кишені забитого.

— Твоє золото — моє тепер! Твої бриляити — для мене. Миколаївки, керенки, фунти, доляри — все моє.

Витрушував кишені, розірвав пазуху, обшукав одіння... Пять тисяч гривень... А далі якісь листи, світлини і... відломок гранату — памятка боїв...

— Вот дурак — сплюнув з досадою гребець. — Командіром був і грошей надбав. Коби знаття, то був би й не займав. Шкода чоловіка. Пропав нізащо.

Потім скинув шапку, перехрестився: Царство йому небесне! — і поплив з трупом до румунського берега...

Тим убитим — Альфред Шаманек, полковник ґенеральної булави Галицької Армії. Патріот, яких богато. Німець.

Тим убийником — невідомий перевізник на Дністрі біля Могилева. Бандит, яких богато. „Малорос".

Галактіон Чіпка.

Українці в Румунії.

Правильним шляхом.

Після виборчої перемоги в черновецькому повіті українці Буковини пізнали, що можуть власними силами і власною працею добитися неодного успіху і не потребують тягатися дальше у хвості румунських партій. Тепер Українська Національна Партія, заохочена першим своїм поважним успіхом, забралася енерґічно до переведення орґанізації національних сил на місцях. По тих селах, де ще нема досі зорганізованого гуртка УНП., відбудуться в найближчому часі орґанізаційні збори, на які їздитиме посол д-р Дутчак або сенатор д-р Залозецький. Одночасно з тим Екзекутива Української Нац. Партії на спілку з Т-вом „Правна Поміч" і „Українська Воля" отворила з днем 15. ц. м. народню канцелярію в Нар. Домі, де кожний українець дістане безплатно раду й пораду у всіх справах.

Шевченківське свято в Букарешті.

В дні 5. м. м. відбувся в Букарешті концерт у честь Шевченка. В програмі були: „Заповіт" — хор, реферат у румунській мові п. Луґулеску, „Сонце заходить", „Чорна рілля", „На щедрий вечір", „Ой пущу я кониченька", „Віють вітри" і „Садок вишневий" — муж. хор; сольові пісні співали: Б. Струтинський (барітон) і Димитріїв (тенор). З великим чуттям деклямував п. Дм. Геродот „Катерину". Хором управляв п. Зибачинський. Свято випало дуже добре і викликало щире зацікавлення серед публики, яка явилася дуже численно.

Закарпаття.

Десятиліття Т-ва „Просвіта в Ужгороді.

Дня 9. травня 1920 р. відбулися установчі збори центрального Т-ва „Просвіта" в Ужгороді, на яких вибрано перший виділ, що зачав працю над покладенням основ народньої культури на Закарпатті. За час першого свого десятиліття „Просвіта" пережила дуже багато і, не зважаючи на всякого роду перепони, повела дуже успішну працю на народній ниві, якої висліди справді великі. З нагоди 10-літнього істнування ужгородської „Просвіти" відбудуться дня 29. червня ц. р. ювилейні збори Т-ва в Ужгороді, получені з святочним богослуженням у катедральній церкві і походом під памятник Масарика, звідки опісля похід перейде до Народнього Дому, де відбудуться великі збори. Пополудні буде в міськім парку народня забава, а вечором театральна вистава і вечерниці з танцями.

„Союз руських народопросвітних товариств".

Недавно всі народні (українські) товариства й установи на Закарпатті, що мають краєвий характер (є їх разом 12), зорганізувалися у „Краєвий Союз руських народопросвітних товариств на Підкарпатській Руси", аби таким чином мати свій центр-базу, що надаватиме загальний напрям цілій культурно-освітній роботі на Закарпатті. Проти цієї орґанізації виступили рязко москвофіли і деякі чеські пресові орґани, називаючи „Краєвий Союз р. н. т." „екстравурштом" і „екстра-союзом". На це відповіла дуже влучно „Свобода": „Так, ми таки хочемо бути і маємо право бути „екстравурштом" на нашій автономній землі". Згаданий „Союз" основано після того, як такий-же краєвий союз, до якого належали досі всі без виімки товариства на Закарпатті, опанували на загальних зборах москвофіли при помочі чехів і мадярів. До нового „Союзу" належать товариства: Просвіта, Педагоґічне Т-во, Учительське Т-во, Шкільна Матка Русинів, Краєва Пластова Старшина, Жіночий Союз, Т-во „Культура", Краєвий Учит. Хор, Т-во „Січ" з посестрами й ін. Головою „Союзу" вибрано о. А. Волошина, заступником д-ра Михайла Бращайка і краєвого посла Федора Ревая.

Свято пластунів.

В день св. Юра, протектора пластунів, відбулося свято пласту під радванським лісом, де вже попереднього дня молоді пластуни зладили собі табор і запалили ватру. Перед 24 шатрами біля вогню відбулася вечором напередодні свята програмова академія, а в день св. Юра зібралися пластуни численно під лісом, де біля уставленого вівтаря відправив Сл. Божу еп. Петро. Після евангелія духовник пластунів о. Лар виголосив святочну проповідь, а потім старші пластуни зложили присягу перед своїм владикою. Після богослуження були ріжні змагання, в яких брали участь молоді і старші пластуни та пластунки. Провідником пластунів є проф. ґімназії д-р В. Бірчак. На святі були теж представники старшого громадянства. Свято лишило по собі дуже гарне враження.

З волинських образків.

Життя і відносини в Ковлі та Ковельщині.

Ковель, в травні 1930.

Ковельський повіт своїм простором мало що менший від тернопільського воєвідства. Щоби такий великий простір з майже 200.000 населенням опанувати, необхідний меткий повітовий центр. А такого Ковельщина не має. Правда, є в Ковлі, як на волинські відносини, поважний гурт української інтеліґенції, але вона пересварена поміж собою і тому нездатна до якихнебудь поважніших орґанізованих зусиль. Завдяки внутрішній гризні серед ковельського гуртка інтеліґенції „Основа" (щось у роді клюбу і в роді „Просвіти") опинилася в руках реґіоналістів (волинські видання галицького УНС-а), а „Українбанк" зробився установою, в якій ведеться своя окрема „політика". Є ще у Ковлі і Повітовий Союз Кооператив (у повіті понад 70 кооператив!), але ця установа відносно молода і мало засібна, а під оглядом персонального складу дуже ріжноманітна. Поки-що важко надіятись, щоби в істнуючих тут умовинах Пов. Союз Кооператив міг надавати у Ковельщині якусь тверду напрямну бодай на фронті економічної орґанізації.

Без уздоровлення політичного життя на Ковельщині, без планового протиділання сельробівщині годі собі уявити нормальну працю на найважніших ділянках волинського життя — на ділянці кооперативній і культурно-освітній (просвітянській).

Досі на Ковельщині поза сельробами й реґіоналістами типу ославленого „д-ра" Барчевка не вела орґанізаційної праці ніяка політична група. Сельробівські махери зручно викори-

стовували ситуацію в повіті і ставили свою руку на пілє життя Ковельщини. Засипували села своєю пресою, посилаючи її на всі пильно збирані адреси, творили по селах свої гуртки, примазувалися до кожного організаційного почину на місцях, старaючись захопити в обсяг своїх впливів зокрема актив молоді. По селах і містечках Ковельщини актив молоді самотужки шукав уплиау для своєї енергії: основував читальні „Просвіти" (у них відбувалися виклади, збірні читання, аматорські вистави і т. д.), основував кооперативи, поборюючи нечувані перешкоди. Ці молоді діячі по селах і містечках Ковельщини здебільша національно настроєні і чужою для них є сельробівська ідеольогія. Але досі не було кому їх обєднати, надаючи їхній праці тверду національну лінію, виразний національний характер. На „опікунів" їхньої праці накинулися сельробівські махери, записуючи на своє політичне конто їхню мурaвлину працю. Актив сільських та містечкових діячів Ковельщини, не маючи нізвідки опори, мусів рахуватися зі своєю публикою, оброблюваною сельробівською пресою (розкидуваною масово даром) та сельробівськими агентами.

Сельробівські махери не трактували серіозно просвітянської чи то кооперативної праці. Влазили тільки туди, де вже щонебудь було зроблене, старaючись накинути свій політичний ярлик, основуючи свої гуртки. І замітне, що завжди час від часу поліція діставала в свої руки якісь їхні списки членів. На основі тих списків переводила арештування, а в слід за цим відбувалися масові процеси. В тюрму та на лаву обвинувачених попадали звичайно Богу духа винні молоді люди, що на ділі нічого спільного не мали зі сельробівською ідеольогією. А пересидівшись невинно в тюрмі, менше вироблений елемент з отих неповинних жертв сельробівської провокації попадав під повний вплив зручних аґітаторів. Останнім разом арештування на Ковельщині відбулися перед Великодними Святами. Арештовано понад 300 молодих людей, з яких понад 100 сидить у тюрмі і досі. Таким чином витворюється сельробівських мучеників. Перед тюрмою ці молоді люди нічого, або малощо мають спільного з сельробівством, а щойно після тюрми робляться податним матеріялом для оброблювання сельробівських аґітаторів.

Ковельська інтеліґенція здає собі дуже добре справу з того, яку ролю відіграли сельроби підчас нагінки на „Просвіту", знає, що вони дали владі притоку до закриття цеї заслуженої установи, а всеж не витягнула з цього якнайдальше йдучих висновків і досі нічого не зробила, щоби організовано протиставитись розкладовій роботі сельробів.

Національно настроєні кола Ковельщини привязують велику вагу до тіснішого зацікавлення Волинню з боку Української Парл. Репрезентації. Сподіються, що вічевий рух, який започаткували тут посли і сенатори Української Парл. Репрезентації тісніше звяже Волинь з центральними львівськими установами і дасть товчок до ліквідації на Волині нещасного безпартійництва тутешньої інтеліґенції, яке так хитро використовували сельроби. Дня 6. квітня ц. р. відбулося в Ковлі перше віче Українського Нац.-Дем. Обєднання, на якому промовляли сен. М. Галущинський і пос. М. Струтинський. Потім став обїздити Ковельщину пос. М. Струтинський, влаштовуючи віча й наради у ріжних місцевостях великого Ковельського повіту (знаємо, що такі віча відбулися в Турійську, Селищі, Ратні, Городку, Матіїві). Серед селян Ковельщини цей вічевий рух зробив якнайкраще враження, викликав здвиг надій на поміч Галичини, зокрема на поміч в освічених одиницях, які наладилиб тут просвітянську та економічну організацію. А організаційні можливости у Ковельському повіті великанські. Тільки необхідні люди до праці. А перш за все — необхідно уздоровити сам Ковель! П. І.

Сойм скликаний.

Президент Польщі підписав 20. травня розпорядок, яким на осн. 25. уст. конституції скликує сойм на надзвичайну сесію від дня 23. травня 1930 р.

Засідання шлеського сойму.

Президент Польщі скликав шлеський сойм на перше засідання на 27. травня.

Памяти А. Шаманека.

Панахида і святочні сходини Т-ва „Молода Громада".

Львів, 20. травня.

Сьогодні в 7. год. вечором заповнилася вщерть церква св. Юра враз із притворами львівським українським громадянством, що прийшло поклонитися тіням покійного полковника і шефа штабу У. Г. А. Альфреда Шаманека, 10-ті роковини смерти якого припали саме на нинішній день. На панахиді явилися масово передовсім б. старшини та стрільці У. Г. А під проводом ген. Тарнавського, щоб помянути одного з найкращих, найбільш відданих нашій Армії старшини.

Панахиду біля портрету пок. Шаманека, украшеного квітами, відправив Преосв. еп. Будка в окруженні численного старшого й молодшого духовенства (о. мітрат Базюк, о. прaлат Пясецький, оо. Лаба, Лучинський, Малиновський, Семчишин, Белей, Білинський, Чемеринський і інші). Співав зворушливо хор „Сурми" під управою п. І. Охримовича. Після відспівання „Вічная память" учасники розійшлися спокійно домів. Сильно сконсиґнована поліція не мала притоки до інтервенції.

А в год. 8. веч. вібралися численно в салі „Української Бесіди" б. стрільці У. Г. А. і запрошені гості на святочні сходини „Молодої Громади", присвячені памяти пок. Шаманека. Збори отворив інж. Мельник, після чого короткі реферати про особу, життя й заслуги Шаманека для У. Г. А. виголосили адв. д-р Ст. Шухевич і пос. Д. Паліїв. Сходини, що залишили на всіх присутніх незатерте враження, закінчено стрілецькою піснею „Ой у лузі".

Засуд пос. К. Вальницького.

Відгомін процесу білоруської Громади.

Дня 4. травня 1929 р. перед виленським окружним судом ішов процес у справі білоруської сел.-роб. „Громади". Тоді то у Вильно приїхав із 2 комун. послами Варським-Варшавським і Бітнером посол Сельробу-лівиці Кирило Вальницький. Всі вони, коли предсідник суду віцепрезидент Овсієнко оголосив перерву, підносили оклики в сторону обвинувачених і висловлювали їм симпатії та поздоровлення. Подію зліквідувала поліція а на приказ предсідника зладили про подію протокол і потягли маніфестуючих у суді послів до відповідальности.

Тимчасом оба згадані комун. посли втекли до СРСР і дня 19. травня засів на лаві обвинувачених лише пос. Вальницький. Суд признав пос. Вальницького винуватим інкримінованого злочину (уст. 51, 154 і 133 к. з.) та засудив його на вязницю замінену на 2 роки дому поправи. Згідно із внесенням прокуратора суд оставив засудженого на волі за кавцією. Оборона заповіла апеляцію.

Опісля суд засудив на 15 літ тюрми Клемцевича, вбивника головного свідка в процесі „Громади" Куріна, наслідком засуду комуністичної польської партії. Клемцевича вже передше засудили були за вбивство Куріна на безречинцеву тюрму. Тепер він відповідав за організування в Польщі диверсійних ватаг за гроші минського ДПУ. За те засудили Клемцевича на 15 літ тюрми.

Девей їде у Москву.

Фінансовий дорадник Банку Польського Девей поїде з початком червня на СРСР.

Повінь.

Вода зірвала міст у коломийськім повіті на дорозі Коломия—Іспас. Зірвані теж два мости на дорозі Космач—Яблонів, а міст у Вербіжі Нижнім ушкоджений. В коломийськім повіті евакували ок. 500 людей. Віцевоєвода Концевич відвідав навіщені повінню місцевости у снятинськім повіті та дав старості гроші на найконечніші потреби для прохарчування евакуованих, яких є около 1000.

Повінь на Буковині.

(АТЕ) У богатьох місцевостях у Румунії наслідком зливи ріки виступили з берегів. Часть Чернівців, округа Радівці залиті водою. До Піятра та Неамту візвали вогневу сторожу й військо. Вони рятували населення перед повінню. В місц. Бакав 200 домів залила вода. В окр. Роман 200 домів під водою. У богато місцях вода підмила залізничий шлях, тому комунікація здержана.

Невдалий політичний замах в Австрії.

На начальника Стирії Рінтелена виконано замах. Два робітники поклали пень дерева на дорозі, якою мало їхати Рінтеленове авто. Шофер запримітив перешкоду, тому до катастрофи не прийшло. Жандармерія арештувала обох виконавців замаху. Вони призналися до вини.

Два присуди смерти у Львові.

Дня 20. травня відбувся перед львівським судом присяглих процес проти Разіка та Кладка обвинувачених за вбивство 27-літнього пекаря Шміра у Винниках. Після наради присяглі судді 12 голосами потвердили питання душегубства у відношенні до обв. Разіка, а 9 голосами питання у відношенні до обв. Кладка. Кладко згідно з судслідством убив Шміра залізною штабою. На основі ухвали присяглих трибунал засудив обох обвинувачених на кару смерти (шибеницю), а тим, що першого повісять Кладка. Оборона зголосила касацію. Колиб касацію відкинули і присуд став правосильним, то доля обох засуджених залежатиме від президента держави. Обвинувачених боронили: д-р Назарук і д-р Ашкенази, пошкодовану сторону д-р Перацький.

Лява залила село.

(АТЕ) На остр. Джаві вибухнув вулькан Телемоджо. Лява так скоро залила одно село, що з 50 мешканців урятувалося лише 5.

НОВИНКИ

— ПОЧТОВІ СКЛАДАНКИ розсилаємо вже нині, щоби всі Вп. Передплатники в час могли вплатити передплату за місяць червень ц. р. Маніпуляція почтовими складанками тревае 7 днів, тому Адміністрація просить Вп. Передплатників негайно вислати передплату, бо 15. червня ц. р. відбудеться льосування нагород для передплатників, що будуть мати заплачену передплату по кінець червня ц. р. Реклямацій з приводу спізнення передплати Адміністрація не буде брати на увагу. Передплата за „Діло" на місяць червень 5 зол.

— **Реферат у справі людового мистецтва.** В неділю 25. ц. м. в год. 11. передпол. відбудеться в Нац. Музею у Львові реферат директора Музею д-ра Іляріона Свєнціцького про вагу, ціль, способи й методи зберігання людового мистецтва. Директор Музею як представник української комісії, що входить у склад міжнародньої комісії для людового мистецтва, бажає познайомити якнайширші круги громадянства із цими питаннями, вирішити через виміну гадок напрямні у способі праці над зберіганням творів людової творчости, особливож вирішити участь представництва українського людового мистецтва на міжнародніх конґресах і виставах, що відбуватимуться постійно, як приміром найближча в Антверпії в серпні 1930 р. Реферат буде ілюстрований найновішими виданнями з ділянки людового мистецтва, що дозволить познайомитися з досягненнями в цьому напрямку інших народів і порівняти їх з роботою над українським людовим мистецтвом. З огляду на вагу й актуальність питання Управа Національного Музею очікує якнайчисленнішої участи громадянства для вирішення згаданих питань.

— **Довкола міських театрів у Львові.** Кружляє щодня стільки сплітох і здогадів, що деякі з них стають сензаційною новиною. „Львівський Курер Поранни" впевняє, що в склад нової дирекції цих театрів, яку репрезентують пп. Шілер, Залевський і Чапельський увійдуть також два бувші директори Барвінський і Заремба. З цього виходило би, що нова дирекція таки сама не в силі дати собі ради. А може кооптують до неї ще теперішнього директора Чарновського? Вчора вечором театральна комісія при міській раді радила над назвою для нового театру, що почне вистави в „Народнім Домі". Зватиськме він „Театр Розмаітосці" себто „всячини". Ріжні пропозиції, щоби охрестити цей театр якимсь прізвищем у роді Фредра чи Павліковського відпали „тому, що нема певности чи та сцена дасться вдержати".

— **Німецький журналіст у Львові.** Вчора загостив до нашої редакції варшавський кореспондент „Фоссіше Цайтунґ" і інш. видань т. зв. „Ульштейн Дінсту", голова „Клюбу Закордонної Преси" у Варшаві п. Імануїл Бірнбаум. Підчас короткого свого побуту у Львові відвідав найважніші українські господарські й культурні установи, бажаючи добути хоч побіжне, але при безпосередній зустрічі добуте враження про українське культурно-господарське життя у Львові.

— **Наші на чужині.** У Празі відбудеться 30. ц. м. „вечір народніх мотивів і танців", зорґанізований Міріяною Драґана у великій салі „Радіопалати". Між учасниками виступить також як акомпаніятор Василь Барвінський.

— **Орґанізація циганів.** Минулого тижня зібрався в Кошицях рідкий конґрес циганів, на який зїхались делегати з усіх країв Европи. Ма-

лої Азії та Півн. Африки. Делегати ці віхали до міста на 200 прикрашених возах серед звуків циганської музики. Метою конгресу було створити міжнародню організацію, що вжила би заходів визнати циганів за окремий нарід, а в Лізі Націй виєднати для них права охорони як для національної меншости. На конгресі рішили теж оснувати окремий циганський журнал. Не є виключене, що циганам удасться виторгувати в Женеві опіку, якої покищо не встигли добитись великі, бо міліонові „національні меншости".

—Спортові новини. Мадярський атлет Будадрі кинув списом на віддаль 59,73 м. та вивихнув собі при цьому ногу. — У Брюсселі закінчились міжнародні змагання пливаків, при чому перегони на 100 м. виграв мадяр Барани. — Технічний Комітет „Міжнародного Союзу футболевих товариств" оголосив листу 10 суддів, що мають виступати при змаганнях в Монтевідео за мистецтво світа. Є між ними: 1 француз, 1 італієць, 1 німець, 1 еспанець, 1 голяндець, 1 бельгієць, 1 данець, 1 мадяр, 1 швайцарець і 1 австрієць. Англійця нема, бо англійці виступили з цього Союзу (званого ФІФА).

— Знову зменшують еміграцію з Европи. Дня 24. квітня сенат у Вашингтоні приняв невеликою більшістю голосів постанову про зменшення еміграції з Европи до Злуч. Держав з дотеперішньої квоти 150.000 осіб до 80.000 осіб. Ця постанова була несподіванкою, суперечною з думкою през. Гувера, тому вгадують, що през. Гувер її відкине (покладе своє вето). Новий закон, який допускає з Европи 150.000 емігрантів, увійшов у життя щойно 1. VII. 1929. Він зменшив квоту Німеччини на половину і Ірляндії майже на половину, а квоту Англії побільшив. Про край Серед. і Сх. Европи вже й не говорити. Теперішній новий законопроект допустив би тільки 1 проц. тих чужинецьких груп в Америці, що були тут тому 40 літ (в 1890 році), до загального числа 80.000 осіб.

— Населення осередка Ню Йорку маліє. Найновіше обчислення мешканців з нагоди загального перепису виказує, що острів Мангеттен, на якому збудований властивий Ню Йорк, втратив яких 140.000 голов за останніх десять літ. Сталося це тому, що під впливом загальної агітації за здоровим мешканням, богато людей з нюйорської східньої дільниці, головно жидів, переноситься до інших дільниць. Давніше східна часть Ню Йорку була замешкана в більшій части емігрантами, які вдоволялись якимнебудь мешканням. Тепер емігранти вже дороблюються маєтку і переносяться до здоровших околиць, а осередок міста мусить також змінити свій вид. На місце давніх дрантивих домиків виростають гарні „апартаменти", що займають богато місця і дають більшу вигоду, ніж дотеперішні мешкальні домики.

— Великий цирк Станевських у Львові. До Львова приїзджає великий цирк Станевських. В пятницю 23. травня ц. р. в год. 8. вечором відбудеться інавгураційна вистава цього цирку на площі Бема. Доїзд трамваями ч. 8, 5, 2, 3.

Дописи.

БОРЩІВ. (Свято 3-го мая). Борщів, як і всі інші міста, влаштував гучне свято 3-го мая. А є в Борщеві тютюновий маґазин, у якому працює до 700 людей а між ними більшість українців. Управитель того маґазину п. Березовський зарядив, що день 3-го мая є вільний від праці, але для тих, що гарно убрані являться тогож дня рано перед маґазином і візьмуть участь у поході. Таким цей день буде заплачений. З другого боку це зарядження треба було розуміти так, що хто не візьме участи в поході, той буде звільнений. Не дивниця, що в день свята люди, які мали до вибору заплату за день або звільнення від служби, вийшли під маґазин чвірками одні до церкви, другі до костела, а потім усі взяли участь у поході вулицями міста. Оттак у Борщеві піддержано урочистість свята 3-го мая. Цікаво, чи й по інших містах було подібно, як у нас?

Зі спортового життя.

Тернопіль. ПОДІЛЛЯ—ЄҐУДА II. 3:1.

Дня 18. ц. м. на площі Ж. К. С. „Єґуда" Тернопіль відбулися змагання за мистецтво Ц-кляси поміж Єґудою II. і Поділлям I. Змагання зачалися в годині 11.30 передпол. і мали вестися без огляду на погоду. Підчас безперервного дощу в самого початку змагань показалася сильна перевага по стороні Поділля, якого напад стрілив 3 воріт, здобутих Е. Олейником (2) і І. Гусом (1). Єґуда здобула в бідою 1 ворота. Другої половини змагань не зачав суддя з тої причини, що нібито дощ перешкаджає і площа не надається до змагань (хоч у першій половині і площа для судді була добра і дощ не перешкаджав). На домагання дружини Поділля, аби суддя змагання закінчив, бо така сама погода і площа була в першій половині, дружина Єґуди заявила, що 4-ох її грачів уже відійшли (без дозволу судді). На тім закінчено мистецькі змагання з вислідом 3:1 у користь Поділля в першій половині. А щодо другої половини змагань Поділля застерігає собі рішення Л. З. О. П. Н.

Надвірна. У. С. Т. „БЕСКИД"—П. К. С. „БИСТРИЦЯ" 1:0 (1:0).

Гра 18. ц. м. на розмоклім майдані, тому нецікава. Одинокого голя стрілив Шуєшин Петро. Суддя п. Візельберґ.

Невдачі черновецького „Довбуша".

Український спорт. клюб „Довбуш" у Чернівцях програв в останніх тижнях два змагання за мистецтво Буковини: 4. ц. м. проти Гакоаг 1:2, а 11 ц. м. проти Макабі 1:4. Змагання проти Гакоаґ програв Довбуш нещасливо, бо його напад не використав багато нагод, а до того дружина грала ок. 30 мін. в десятку, бо грач Бринзан скочив так нещасливо, що звихнув собі ногу. Щож до змагань проти Макабі, то українська дружина грала дійсно слабо, особливож недописувала поміч і воротар. Після тих двох невдач заняв Довбуш пяте місце в табелі (на 13 змагань 6 виграних, 1 розіграні і 6 програних, себто 13 пунктів). Перед Довбушем заняли місця в табелі: Драґош-Вода (22 п.), Ян (19), Макабі (17), Гакоаг (15). Гірше від Довбуша стоять тільки Робітники (10), Польонія (6) і Борохов (2).

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

В дні 1. травня ц. р. помер передчасно у Відні старшина У. Г. А. *Ілярій Томоруг*, що занедужавши перед кількома місяцями тяжко на нирки, виїхав з Буковини на лічення до наддунайської столиці, де й скосила його люта смерть. Покійний походив з Кадобівців, скінчив у Чернівцях IV. (колись українську) ґімназію, а підчас вел. війни попав до італійського полону, де хорував тяжко на червінку. Після розвалу Австрії вступив у ряди У. Г. А., з якою перебув усю її долю й недолю. Повернувши з нашої війни домів, слабував на тиф, а після виздоровлення виїхав до Відня, де скінчив торговельну академію і де брав живу участь у студ. житті. Колиж вернув з Відня домів, був довший час без посади, а коли її нарешті дістав, занедужав небавком знову і ця недуга, не зважаючи на всі старання родини, довела його до могили. В. й. П!

На Пластовий Дім.

ПЯТНАЦЯТИЙ ВИКАЗ.

На Пластовий Дім у Львові (Кооп. Банк „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20, вкл. книж. 15.000) зложили дальше в золотих: 452) Д-р Іван Куровець, Львів, 20. 453) XIII. пл. курінь, Коломия, 30 і кличе всі коломийські пластові дільниці. 454) Інж. Володимир Дудка, Станиславів, 10 і кличе проф. Д. Коренця і Я. Кисілевського зі Львова, Вол. Устіяновича зі Стрия, Вол. Кобринського з Коломиї й Івана Коваля та Стан. Мінчука зі Станиславова. 455) Наталія Ваничцька, Криве, 10. 456) о. Петро Мекелята, Стебник, 10. 457) Ірена Лежогубська Львів, 20 і кличе проф. Саввину Сидорович зі Львова й інж. Ярка Весоловського зі Стрия. 458) о. Миколі Кушніт, Яворів, 5. 459) Іван Козбур, Самбір, 5. 460) Проф. Володимир Волянський, Самбір, 10. 461) Д-р Олександер Лаврівський, Львів, 9 і кличе д-ра Володимира Карановича і д-ра Ярему Совиковського. 462) Суддя Гнат Панас, Броди, 20 і кличе суд. Осипа Радикала з Копичинець, І. Ворнуна з Борщева, д-ра Г. Степуру з Луцька і д-ра Шепченка з Радивилова. 463) Василь Мерена, Богуша, 10. 464) Кооп. „Повіт. Базар" у Бродах, 11.50. 465) Кооп. „Чигирин", Львів, 20 і кличе корпорації „Чорноморе" і „Дніпро" у Львові. 466) Фабрика цукорків „Фортуна Нова", Львів, 120. 467) Олексій Роік, Львів, 10. 468) Олена Геля „Ті, що греблі рвуть", 6. 469) Софія Мойсейович „Ті, щ греблі рвуть", 10. 470) Ірена Голічек, Бела, 6. 471) Нотар І. Строцький, Отинія 50 і кличе нотар. субститутів Юрка Дудровича з Бурштина й Олексу Мельниковича зі Станиславова. 472) о. Олександер Бучацький, Львів, 50 і кличе добродіїв пласту о. крил. В. Лициняка зі Львова й о. В. Венгриновича з Сянока та опікунів о. д-ра В. Лабу, о. Ст. Василева, о. В. Яценкова зі Львова й о. Блозовського з Підгаєць. 473) Т-во Задаткове, Комарно, 10. 474) о. Ізидор Ганкевич, Устє Ев., 5. 475) Ірена Матейко, Опришівці, 20 476) Інж. Дмитро Цебрівський, Надвірна, 15. 477) Кооп. „Єдність", Фірлеївка, 2. 478) Пластовий сільський гурток „Сойка", Олеша, 10. 479) Д-р Микола Шухевич, Львів, 10. 480) Д-р Маркил Рожанковський, Калуш, 15. 481) о. Дмитро Онишко, Голе Равське, 5.45. 482) о. Олександер Малицький, Шляхтинці, 10. 483) Д-р Володимир Левицький, Коломия, 50. 484) Інж. Роман Витковицький, Львів, 50 і кличе інж. Гаврилюка Кирила з Львова й інж. В. Перегіяського з Підволочиськ. 485) Роман Клос, Львів, 50 і кличе студ. Романа Івашка з Судової Вишні. 486) Володимир Коцюмбас, Львів, 25 і кличе дир. Володимира Кулинича, Ярослава Коцюмбаса й Ілію Коцюмбаса з Бібрки і Надю Фединку з Коломиї. 487) Д-р Володимир Лукашевський, Львів, 28 і кличе Володимира Баранецького зі Станиславова й інж. Василя Пирога з Раковніка. 488) Дир. Олекса Ліс, Стрий, 25 і кличе Івана Кузева і Дмитра Колодницького, дир. ПСК. Стрий. 489) Петро Сікач, Стрий, 25 і кличе д-ра Гілецького з Журавна, д-ра Остапа Бородчака з Рожнітова, нач. ПСК. Садовського зі Сколього і всіх організаторів ПСК. Стрий. 490) Теодор Воробець, Львів, 20 і кличе О. Гронського й О. Панькова зі Львова та І. Зельського з Филипова. 491) Дир. Олекса Трач, Станиславів, 20 і кличе дир. В. Тимцюрака, О. Дякова, М. Шавлюка і С. Слючарчука зі Станиславова. 492) Микола Мазурок, Станиславів, 20 і кличе о. В. Кисілевського з Гриновець, о. В. Лазорова з Ябінки, д-ра П. Водославського з Галича і дир. Ю. Бачинського з Миловання. 493) Інж. Сильвестер Павлик, Львів, 20 і кличе інж. Павла Дудка зі Львова. 494) о. Олексій Хтей, Доброгостів, 5. 495) Дир. ПСК. Гриць Лесюк, Рудки, 20 496) Дир. о. Бачинська, Стрий, 20. 497) Микола Дубицький, 15 і кличе всіх Дубицьких. 498) Нач. Тома Котик, Львів, 15. 499) Інж. Микола Чапля, Львів, 15 і кличе інж. Колієвича Волод., інж. Теодора Крецуна, інж. Ілька Семенчука й інж. Михайла Колтунюка, всіх із Праги. 500) Інж. Михайло Хроновят, Львів, 15.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 21. травня, год. 7·30 вечором „Тоска" виступ М. Голинського.

Четвер, 22. травня, год. 7·30 вечором „Рожі в Фльориди" (знижки важні).

Малий Міський Театр:

Середа, 21. травня, год. 7·30 вечором Пан Тешал.

Четвер, 22. травня, год. 7·30 вечором „Кепський шеляг", комедія Б. Вінавера (премієра).

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Шалена дівчина". Ганна Ордонівна у звуковім додатку.

КАСІНО: Сімба, король пустині.

КОЛЬОСЕЙ: Таємний поліцай (Еді Польо) і комедія.

КОПЕРНИК: Забуті лиця. Союз підростків.

ЛЕВ: Його невільниця.

ОАЗА: Острів насолод.

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Шампанське життя" (Нансі Керол).

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Христина" (Джанет Ґейнор, Люсі Дорен, Руд. Шільдкрaвт).

ПАН: Еспанський соловейко (Ґрета Ґарбо) і Циганський хор.

ПАСАЖ: Опир океанів. Американська комедія. Тиждень Метро-Голдвин-Маєр.

ПРОМІНЬ: Право молодости.

СТИЛЕВЕ: Кивал кохання (Джан Гільберт) і комедія в Колін Мур.

ФАТАМОРҐАНА: При ватрані (Віра Холодна, Рунич, Полонський).

ХИМЕРА: Моя жінка — твоя жінка (Клара Бов. Біллі Дов.)

УТІХА: Подружжя на віість (Бастер Кітон).

Програма радіо.

Четвер 22. V. 1930.

ЛЬВІВ 17·45 Концерт з Варшави. 18·45 і 20·05 Всячина. 20·30 Оперетка з Варшави. **Варшава** (1411,7) 20·30 Оперетка „Жайворонок". 13·00 Музика з каварні. **Краків** (312,8) 19·25 Всячина. 23·00 Муз. до танців. **Познань** (334,8) 20·30 Віольончеля. **Катовиці** (408,7) 19·20 Муз. інтермеццо. **Лайпціґ** (259) 19·30 Концерт. 21·30 „Валькірія" Вагнера. **Кеніґсберґ** (276) 20·15 Твори Вагнера. **Копенгаґен** (181) 22·00 Імпровізації форт. **Талін** (296) 18·30 Симфон. концерт. **Льондон** (356,3) 14·30 Музика з рест. **Гамбурґ** (372) 21·00 Невідомі композитори. **Берн** (403) 20·00

Хор. 21·40 Скандинавсько-рос. вечір. **Берлін** (418) 20·30 Вагнер. **Стокгольм** (436) 21·40 Вечір ерот. музики. **Рим** (441) 21·02 Концерт. **Прага** (487) 17·00 Камерна муз. **Мілано** (501) 20·30 „Бельфагор" опера. **Відень** (516,5) 17·15 Пісні Шуберта і Мендельсона. 20·00 „Музика" опера Бітнера. **Будапешт** (550) 17·40 Мадярська муз. **Ленінград** (1000) 19·00 Опера або оперетка. **Харків** (1304) 20·00 Концерт. (426) 16·00 Пополудневий концерт. 18·30 Музична трансм. **Москва** (720) Франц. муз. **Париж** (1725) 21·45 Музика.

Пятниця 23. V. 1930.

ЛЬВІВ 17·45 Концерт з Варшави. 18·45 Всячина. 20·15 Симф. концерт. **Варшава** (1411,7) 17·45 Легка музика. 20·15 Симф. концерт. **Краків** (312,8) 19·15 Всячина. 20·15 Симф. концерт. **Познань** (334,8) 19·30 Муз. інтерлюдія. **Катовиці** (408,7) 19·20 Муз. інтермеццо. **Лайпціґ** (250) 16·30 Народні дуети. 19·45 Легкий концерт. **Кеніґсберґ** (276) 21·30 Скрипка. **Братислава** (279) 18·30 Мадярська музика. **Льондон** (356,3) 19·40 Секстет. **Штутґарт** (360) 20·30 Мистці італ. муз. **Гамбурґ** (372) 20·00 Вечір Вагнера. **Берн** (403) 20·30 Італ. капеля. **Берлін** (418) 19·30 Концерт. **Стокгольм** (436) 22·15 Концерт солістів. **Рим** (441) 21·02 Княжна Шікаґо. **Мілано** (501) 20·30 Симф. концерт. **Відень** (516,3) 16·30 Солісти. 17·00 Австр. композит. **Будапешт** (550) 18.30 Циган. муз. 19.30 „Турандот". **Ленінград** (1000) 16·00 Молоді співаки. 17·30 Концерт. **Харків** (1384) 16·00 Муз. авдиція. 20·00 Концерт. **Москва** (720) 17·00 Опера. 20·00 Авдиція. **Париж** (1725) 21·45 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Головний Виділ Учительської Громади у Львові улаштовує приготовний курс на I рік (курс) мужеських учит. семінар. курсів Рідної Школи. Зголошення і інформації у шкільній канцелярії вул. Тектинська ч. 10. I пов. щоденно пополудні. Приготовний курс начнеться в найближчих днях. 2091 3-3

Пересторога. Управі Українського Т-ва Допомоги Еміґрантам з В. України у Львові стало відомо, що якийсь молодий осібник Б. Б. прикриваючись назвою українського еміґранта, звертався до звісних осіб за допомогою, прикриваючись тим, що він вчиться. Виявилося, що він у ріжних осіб подавав про себе протилежні інформації. Управа звертає увагу Вп. Громадянству, що взагалі наше Т-во займається допомогою незаможнім еміґрантам і тому просить всякі добровільні датки на цю ціль удїляти тільки через Товариство, скеровуючи сюди також і всяких прохачів. Т-во міститься у Львові при вул. Руській ч. 3/III п. і урядує від 6—8 вечером. 2125

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.